

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 114/13
V Lucemburku dne 24. září 2013

Rozsudek ve věci C-221/11
Leyla Ecem Demirkan v. Bundesrepublik Deutschland

Turečtí státní příslušníci nemají právo na bezvízový vstup na území členského státu EU, aby v něm využívali poskytovaných služeb

Dodatkový protokol k dohodě o přidružení EHS-Turecko nebrání tomu, aby po jeho vstupu v platnost byla zavedena vízová povinnost, pokud jde o využívání poskytovaných služeb.

V roce 1963 uzavřelo Turecko a Evropské hospodářské společenství, jakož i jeho členské státy dohodu o přidružení¹, jejímž účelem je podporovat stálé a vyvážené posilování obchodních a hospodářských vztahů mezi smluvními stranami, s cílem zlepšování životní úrovně tureckého lidu a usnadnění následného přistoupení Turecka ke Společenství. Tato dohoda mimo jiné stanoví, že se smluvní stany budou při vzájemném odstraňování omezení volného pohybu služeb mezi členskými státy inspirovat ustanoveními Smlouvy o EHS týkajícími se této zásady.

Dodatkový protokol k této dohodě², podepsaný v roce 1970, obsahuje doložku „standstill“, která smluvním stranám zakazuje, aby po vstupu tohoto protokolu v platnost zaváděly nová omezení volného pohybu služeb.

Leyla Ecem Demirkan, turecká státní příslušnice, které německé orgány odmítly udělit vízum k návštěvě svého nevlastního otce s bydlištěm v Německu, se u německých soudů dovolává doložky „standstill“. Podle ní tato doložka zakazuje zavádět nová omezení, jako je vízová povinnost, nejen vůči těm, kdo chtějí *poskytovat* služby (tzv. „aktivní“ volný pohyb služeb)³, ale i vůči těm, kdo chtějí *využívat* poskytovaných služeb (tzv. „pasivní“ volný pohyb služeb). Leyla Ecem Demirkan tvrdí, že musí být považována za potenciálního příjemce služeb, neboť návštěva rodinného příslušníka v Německu s sebou nese možnost přijímat zde služby. Německé právo navíc v době, kdy pro Německo vstoupil v platnost dodatkový protokol, to znamená v roce 1973, nevyžadovalo víza pro turecké státní příslušníky, kteří chtěli uskutečnit návštěvu rodiny v Německu. Doložka „standstill“ proto způsobuje, že obecná vízová povinnost, kterou Německo poté v roce 1980⁴ zavedlo pro turecké státní příslušníky, nemůže být vůči ní uplatňována.

Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg (vrchní správní soud spolkových zemí Berlín a Braniborsko, Německo), kterému byl ve druhém stupni tento spor předložen, požádal Soudní dvůr o upřesnění rozsahu působnosti doložky „standstill“.

Svým dnešním rozsudkem Soudní dvůr rozhodl, že pojem „volný pohyb služeb“ uvedený v doložce „standstill“ **dodatkového protokolu nezahrnuje pasivní volný pohyb služeb, to**

¹ Podepsanou dne 12. září 1963 v Ankaře a uzavřenou, schválenou a potvrzenou jménem Společenství rozhodnutím Rady 64/732/EHS ze dne 23. prosince 1963 (Úř. věst. 1964, 217, s. 3685; Zvl. vyd. 11/11, s. 10).

² Podepsaný dne 23. listopadu 1970 v Bruselu a uzavřený, schválený a potvrzený jménem Společenství nařízením Rady (EHS) č. 2760/72 ze dne 19. prosince 1972 (Úř. věst. L 293, s. 1; Zvl. vyd. 11/11, s. 41).

³ Soudní dvůr již rozhodl, že doložka „standstill“ brání od vstupu dodatkového protokolu v platnost zavedení vízové povinnosti pro vstup tureckých státních příslušníků na území členského státu za účelem poskytovat zde služby na účet podniku usazeného v Turecku, pokud k tomuto datu nebylo takovéto vízum požadováno (rozsudek Soudního dvora ze dne 19. února 2009, *Soysal a Savatli*, C-228/06).

⁴ Je třeba poznamenat, že od roku 2001 i unijní právo stanoví vízovou povinnost pro turecké státní příslušníky, viz nařízení Rady (ES) č. 539/2001 ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni (Úř. věst. L 81, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 65).

znamená svobodu tureckých státních příslušníků, příjemců služeb, vydat se do členského státu, aby v něm využili poskytovaných služeb.

Soudní dvůr připomněl, že volný pohyb služeb, který státním příslušníkům členských států – a tedy občanům Unie – zaručují unijní Smlouvy, zahrnuje nejen aktivní volný pohyb služeb, ale i, jak rozhodl ve svém rozsudku *Luisi a Carbone* z roku 1984⁵, pasivní volný pohyb služeb jako nezbytný doplněk. Občané Unie, kteří se tedy vydají do jiného členského státu, aby zde přijímali služby nebo měli možnost služby přijímat, jako jsou turisté či pacienti, požívají ochrany pasivního volného pohybu služeb. Tato ochrana se opírá o cíl vytvoření vnitřního trhu, koncipovaného jako prostor bez vnitřních hranic, tím, že zruší všechny překážky bránící vytvoření takového trhu.

Z důvodu zásadních rozdílů, které existují mezi unijními Smlouvami na straně jedné a dohodou o přidružení a jejím dodatkovým protokolem na straně druhé, pokud jde o jejich účel a kontext, proto výklad pojmu „volný pohyb služeb“, který byl proveden Soudním dvorem v roce 1984 pro unijní Smlouvy, podle něhož tento zahrnuje i pasivní volný pohyb služeb, nelze rozšířit na doložku „standstill“ dodatkového protokolu.

Na rozdíl od unijních Smluv totiž přidružení EHS-Turecko sleduje výlučně hospodářský účel, neboť dohoda o přidružení a její dodatkový protokol mají za cíl zejména podporu ekonomického rozvoje Turecka. Rozvoj hospodářských svobod, který by obecně povoloval volný pohyb osob a který by byl srovnatelný s volným pohybem, jenž podle unijních Smluv platí pro občany Unie, není předmětem dohody o přidružení. Soudní dvůr dále poukázal na to, že Rada přidružení, která má podle dodatkového protokolu stanovit harmonogram a podrobnosti pro postupné zrušení omezení volného pohybu služeb, až do současnosti nepřijala žádné opatření, které by umožňovalo konstatovat podstatný pokrok při naplňování této svobody. Dále nic nenasvědčuje tomu, že by smluvní strany dohody o přidružení a dodatkového protokolu chápaly v době jejich podpisu, to znamená 21, respektive 14 let před vydáním rozsudku *Luisi a Carbone*, volný pohyb služeb tak, že zahrnuje pasivní volný pohyb služeb.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) 📺 (+32) 2 2964106

⁵ Rozsudek Soudního dvora ze dne 31. ledna 1984, *Luisi a Carbone* ([C-286/82 et C-26/83](#)).